

Spis treści

Przedmowa	7
Rozdział 1.	
Subramanija Bharati – życie i działalność	11
1.1. Dzieciństwo i młodość	11
1.2. Madras	16
1.3. Pudućeri	19
1.4. Z powrotem w Indiach Brytyjskich	23
Rozdział 2.	
Twórczość literacka Bharatiego	29
2.1. Nowa poezja	29
2.2. Pieśni o tematyce patriotycznej	31
2.3. Pieśni o tematyce religijno-filozoficznej	34
2.4. Pieśni o tematyce społecznej	43
2.5. Poematy	47
2.6. Utwory prozą	50
2.7. Następcy	53
Rozdział 3.	
<i>Pieśń kukulki</i>	59
3.1. Wprowadzenie	59
3.2. Treść	66
3.3. Interpretacje	69
Aneks	
Subramanija Bharati – <i>Pieśń kukulki</i>	77
Bibliografia	113
Indeks	122

Przedmowa

Subramanija Bharati to imię znane dziś wszystkim Tamilom. W niemal każdej księgarni w Tamilnadu można dostać książki z jego utworami, a wizerunki poety są dobrze widoczne na ulicach tamilskich miast i wiosek – jego postać widnieje bowiem w przestrzeni publicznej na rozlicznych plakatach, reklamach, szyldach. Wszyscy znają sylwetkę pana w średnim wieku, z zawadiacko podkręconym wąsem lub krótką bródką, w charakterystycznie zawiązanym białym turbanie wraz z białą chustą dokładnie okalającą szyję, z czerwonym, okrągłym znakiem pottu (*pottu*) na czole. Mieszkańcy wielu miast poruszają się ulicami jego imienia, dzieci tamilskie uczą się w szkołach, których jest on patronem, a studenci w Kojambutturze uzyskują dyplomy uniwersytetu, na których widnieje jego imię.

Kim był człowiek, który wywarł tak wielki wpływ na współczesne społeczeństwo tamilskie? Sto lat temu, kiedy zmarł tragicznie w 1921 roku, w kondukcje żałobnym podążającym na miejsce ciałopalenia szło tylko kilka najbliższych mu osób. Niemal wszyscy za życia go odrzucili – rodzina, znajomi, przedstawiciele kasty. Sto lat później już cały kraj świętował setną rocznicę jego śmierci, a wcześniej, w 1982 r. – także setną rocznicę jego urodzin. Wszędzie w Tamilnadu organizowano wówczas uroczyste prelekcje, wykłady, koncerty, a rząd centralny Indii wydał upamiętniający to wydarzenie okolicznościowy znaczek pocztowy. W setną rocznicę śmierci Bharatiego rząd Tamilnadu ustanowił dzień 11 września „Dniem Wielkiego Poety” (ang. Mahakavi Day). Mają się w tym dniu corocznie odbywać konkursy poetyckie dla uczniów w Tamilnadu, z nagrodami finansowymi fundowanymi przez rząd tego stanu. W 2021 r. rząd

Tamilnadu przygotował okolicznościowe wydanie zbioru z wierszami i esejami Bharatiego, który został rozdany uczniom tamilskim w liczbie niemal 4 milionów egzemplarzy. O setnej rocznicy śmierci poety pamiętano także na poziomie ogólnoindyjskim. Premier Indii Narendra Modi zapowiedział z tej okazji utworzenie w Banaras Hindu University w Benaresie, północnoindyjskim mieście, w którym przez kilka lat Bharati mieszkał i uczył się, katedry jego imienia, która ma się zajmować studiami nad językiem i literaturą tamilską.

Kiedy wspólnie książki z jego utworami sprzedają się corocznie w nakładzie kilkudziesięciu tysięcy egzemplarzy, nikt w latach 20. XX w. nie zechciał udzielić Bharatiemu pożyczki na wydanie jego dzieł. Figurowały one bowiem na liście tytułów zakazanych przez ówczesną administrację brytyjską w Indiach, a ich lektura była zabroniona. Po odzyskaniu przez Indie niepodległości uległy one nacjonalizacji. Już w 1949 r. rząd Tamilnadu wykupił od jego spadkobierców prawa autorskie do wszystkich dzieł Bharatiego, dzięki czemu stały się one własnością całego społeczeństwa i każdy ma do nich swobodny dostęp w domenie publicznej. Sam poeta zmuszony był opuścić tereny, które znajdowały się pod władzą Brytyjczyków i szukać schronienia w Pudućeri, ówczesnej kolonii francuskiej, gdzie jako uchodźca polityczny spędził 10 lat swojego życia.

Bharati to dziś tamilski bohater narodowy, poeta cieszący się wielką, zasłużoną sławą także w pozostałych częściach niepodległych Indii. Niestety, zmarł przedwcześnie, w wieku 38 lat i nie doczekał się odzyskania przez Indie niepodległości, do czego doszło 26 lat później.

Niniejsza praca ma na celu przybliżenie polskiemu Czytelnikowi postaci i twórczości literackiej tego wielkiego tamilskiego poety i patrioty indyjskiego. Wpisuje się ona w obchody 100. rocznicy jego śmierci (1921) i upamiętnia zarazem 140. rocznicę jego urodzin (1882).

Dodatkowo, książka ma także charakter jubileuszowy i powstała, aby uczcić trzy inne, ważne rocznice związane także po części z indologią warszawską, jakie będą świętowane w 2022 roku.

Wydział Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawskiego obchodzi w tym roku 90. rocznicę swojego istnienia, a dodatkowo w tym właśnie roku wypada 50-lecie prowadzonych na tym Wydziale studiów nad językiem tamilskim. Formalne początki warszawskiej tamilistyki wiążą się bowiem z 1972 rokiem, kiedy na Uniwersytecie Warszawskim rozpoczął pracę dr R. Sundaram, pierwszy lektor języka tamilskiego. Co więcej, w 2022 roku Indie obchodzą 75. rocznicę odzyskania niepodległości, której tak bardzo pragnął dla swojej ojczyzny Subramanija Bharati.

Mam nadzieję, że książka spotka się z życzliwym przyjęciem Czytelników i okaże się godną formą świętowania wszystkich tych rocznic.

Jacek Woźniak
Warszawa, marzec 2022 r.